

بهبیستی کدام سطح پیشگیری را در نظر دارد

وعده اجرای طرح کنترل و پیشگیری از کودک آزاری در سال 91 از سوی سازمان بهیستی، فعالان حقوق کودک را تا حدودی نسبت به رعایت حقوق کودکان امیدوار می‌کند. اما آنچه باعث می‌شود...

طرح‌های غیرکارشناسی برای کاهش کودک آزاری

بهبیستی کدام سطح پیشگیری را در نظر دارد

جام جم آنلاین: وعده اجرای طرح کنترل و پیشگیری از کودک آزاری در سال 91 از سوی سازمان بهیستی، فعالان حقوق کودک را تا حدودی نسبت به رعایت حقوق کودکان امیدوار می‌کند. اما آنچه باعث می‌شود آنها با دیده تردید به وعده بهیستی بنگرند، این است که در کارنامه این سازمان طرح‌هایی از این دست که با عوض شدن مدیران نیمه‌کاره رها شده‌اند، کم پیدا نمی‌شود.

به گفته حبیب‌الله مسعودی‌فرید، مدیرکل دفتر امور آسیب‌دیدگان اجتماعی سازمان بهیستی در روز گذشته، اجرای طرح پیشگیری و کنترل کودک آزاری طی سال آینده در کشور اجرا خواهد شد.

دلیل اجرای این طرح از سوی بهیستی این است که گرچه آماری از میزان کودک آزاری در کشور وجود ندارد، به هر حال فراوانی آن در قالب خبرهایی از کودک آزاری‌های فجیع که هر چند روز یک بار در رسانه‌ها منتشر می‌شود، نمود پیدا می‌کند و حقیقت تلخ این است که اخبار کودک آزاری این روزها به حدی زیاد شده که بخش عمده‌ای از آنها دیگر حتی در صفحات حوادث هم جا نمی‌گیرند.

این در حالی است که رسانه‌ها فقط تعداد اندکی از کودک آزاری‌ها را که به مرز فاجعه می‌رسد، پوشش خبری می‌دهند و انواع خفیف‌تر حتی به دادگاه هم نمی‌رسد.

از سوی دیگر در کشور ما تنها کودک آزاری‌های جسمی به چشم می‌آید و از نظر قانونی به آنها رسیدگی می‌شود و کودک آزاری‌های روانی هر چقدر هم که شدید و آسیب‌رسان باشد نه به چشم کسی می‌آید، نه گزارش می‌شود و نه به آنها رسیدگی می‌شود.

مدیرکل دفتر امور آسیب‌دیدگان اجتماعی سازمان بهیستی کشور در گفت‌وگو با مهر، توضیح داد که بسیاری از کودک آزاری‌ها در ایران به دلیل عدم اطلاع‌رسانی و نبود آموزش‌های لازم رخ می‌دهد که با اجرای طرح پیشگیری و کنترل این مشکل برطرف می‌شود.

مسعودی‌فرید درباره چگونگی اجرای این طرح توضیح داد: اجرای طرح پیشگیری از آسیب‌ها به این صورت است که با تشکیل کلاس‌های آموزشی برای والدین در استان‌های مختلف، این افراد با نحوه و روش صحیح برخورد با کودکان آشنا می‌شوند.

براساس توضیحات وی، با توجه به این که بسیاری از پدر و مادرها با نمونه‌های کودک آزاری آشنا نیستند، به همین دلیل تمامی مواردی که منجر به کودک آزاری عاطفی، روحی و جسمی می‌شود به آنها اطلاع‌رسانی خواهد شد.

او با اشاره به این که بیش از 50 درصد کل کودک آزاری‌های ثبت شده به علت نبود اطلاع‌رسانی درست است، گفت: در حال رایزنی با ارگان‌های مرتبط هستیم تا کلاس‌های آموزشی در این سازمان‌ها نیز برگزار شود.

مسعودی‌فرید برگزاری کلاس‌های آموزشی را در طرح پیشنهادی بهیستی به عنوان روشی پیشگیرانه معرفی کرد که باعث کاهش آسیب‌های ناشی از کودک آزاری می‌شود.

مدیران بهیستی کدام سطح پیشگیری را در نظر دارند؟

هر چند برداشتن گامی برای کاهش آمارهای کودک آزاری از سوی بهیستی حرکتی مثبت محسوب می‌شود، اما برگزاری کلاس‌های آموزشی که مدیرکل دفتر امور آسیب‌دیدگان اجتماعی سازمان بهیستی کشور در گفت‌وگوی رسانه‌ای آن را به عنوان اصلی‌ترین محور این طرح معرفی کرده، باب نقدهایی را نیز در این باره گشوده است.

سیدحسن موسوی‌چلک، رییس انجمن مددکاری ایران یکی از کارشناسان کهنه‌کار در حوزه حمایت از حقوق کودکان است که به این طرح و شیوه برگزاری آن انتقادهایی دارد.

به گفته او، هر برنامه کاهش آسیبی شامل سه سطح است. برای مثال در برنامه کاهش آسیب کودک آزاری سطح نخست اطلاع رسانی به کودکان و بزرگسالان درباره ماهیت این پدیده، انواعش و راهکارهای پیشگیری از آن است، اما با وجود آگاهی رسانی درباره پدیده کودک آزاری، همیشه ممکن است کودکانی گرفتار آن شوند و به این ترتیب برنامه کاهش آسیب به سطح دوم می‌رود که سطح مداخله به حساب می‌آید.

در این سطح مددکاران اجتماعی سعی می‌کنند تا حد ممکن بدون قضایی کردن پرونده کودک آزاری مساله را حل کنند و اگر مساله با راه‌های مددکارانه حل نشد آن وقت از راه‌های قانونی برای حلش اقدام کنند.

در سطح دوم باید برای مداخله‌های فوری در شرایط بحرانی منابع اجتماعی به سرعت در اختیار مددکاران قرار بگیرد تا مردم بتوانند در کمترین زمان ممکن از خدمات مددکاری بهره‌مند شوند. این بخش همچنین همکاری نیروی انتظامی و قوه قضاییه را نیز می‌طلبد.

آن‌طور که رییس انجمن مددکاری ایران توضیح می‌دهد سطح سوم خدمات پیشگیرانه مربوط به بازتوانی کودکان آسیب‌دیده از پدیده کودک آزاری و فراهم کردن بستری مناسب برای بازگشت آنها به جامعه و آغاز یک زندگی سالم است.

او با اشاره به این سطوح نتیجه می‌گیرد که آنچه مسعودی‌فرید به عنوان طرح کنترل و پیشگیری از کودک آزاری در سال 91 عنوان می‌کند تنها بخش محدودی از سطح اول پیشگیری را در بر می‌گیرد و بنابراین دربرگیرنده تمام موارد کودک آزاری و تاثیرگذار بر کاهش آن نیست.

کلاس، روشی نخ نما

موسوی‌چلک، درباره برگزاری کلاس‌های آموزشی برای پیشگیری از کودک آزاری هم به نکته جالبی اشاره می‌کند.

این مددکار توضیح می‌دهد: برگزاری کلاس‌های آموزشی برای جمعیتی تقریباً 72 میلیون نفری در یک کشور با توجه به شمار نیروهای سازمان بهزیستی بعید به نظر می‌رسد. ضمن این که امروز دیگر مردم رغبتی به کلاس‌های این‌چنینی نشان نمی‌دهند و علاقه به آموختن از این طریق ندارند.

کارشناسان آسیب‌های اجتماعی در این باره معتقدند که معمولاً روش‌های غیرمستقیم آموزش بهتر و بیشتر از روش‌های مستقیم مفید واقع می‌شوند.

از سوی دیگر، شرایط و موقعیت اجتماعی بسیاری از والدین که شاید مجرمان کودک آزاری باشند، اجازه شرکت در چنین کلاس‌هایی را نمی‌دهد، بنابراین بهزیستی چگونه انتظار دارد پدر معتاد تزریقی که بیشتر وقتش را در خرابه‌های شهر در نشنگی و خماری می‌گذراند یا زن آسیب‌دیده‌ای که نقش مادر هم دارد و اغلب اوقاتش را در خانه نیست، در کلاس‌هایی از این دست شرکت کنند؟

طرح‌هایی که با مدیران رفتند

حدود دو سال پیش اداره کل سازمان بهزیستی کشور طرحی را برای کاهش کودک آزاری در کشور ارائه داد که با عنوان «؛ایجاد پرونده آسیب‌های اجتماعی برای هر فرد؛ در رسانه‌ها مطرح شد.

براساس این طرح، هر کودکی که به دنیا می‌آید طبق سطح خانواده‌ای که در آن متولد می‌شود، شرایط اجتماعی، منطقه محل زندگی و حتی ویژگی‌های والدینش ممکن است قربانی برخی آسیب‌های اجتماعی شود و اگر هم‌زمان با تولد پرونده‌ای برایش تشکیل شود آنگاه مددکاران در شرایط بهتری می‌توانند او را زیر نظر داشته باشند و شرایطش را کنترل کنند.

این طرح با تغییر مدیر مجموعه از سمتش مسکوت ماند، اما حقیقت این است که این طرح تنها برنامه‌ای نبود که در سازمان بهزیستی با عوض شدن مدیران به دست فراموشی سپرده شد و چه‌بسا اگر همین حالا، مدیران کنونی بهزیستی تصمیم بگیرند به جای ارائه طرح‌های جدید و صرف وقت و هزینه برای پژوهش و سنجش آنها، طرح‌های نیمه‌کاره گذشته را به سرانجام برسانند در زمان کمتری به نتایج بهتری خواهند رسید.

مریم یوشی‌زاده - گروه جامعه